

ÕMBLEJA I

Sewer I

EESSÕNA

Kutsestandard on asjaomaste institutsioonide poolt kokkulepitud nõuete kogum vastava kutse konkreetsel kvalifikatsioonitasemel töötajale esitatavatest oskustest, teadmistest ja vajalikest isikuomadustest.

Ajavahemikus 5. – 16. aprill 1999 viidi kutseoskusnõuete kohta läbi arvamusküsitlus Eesti piirkondades moodustatud kahes töörühmas, mille koosseisu kuulusid viieteistkümne ettevõtte esindajad.

Saadud ettepanekute ja märkuste alusel koostas kutsestandardi kavandi lõppredaktsiooni rõivatootmise töörühm koosseisus:

Mare-Ann Perkmann	Eesti Rõiva- ja Tekstiililiit, AS Klementi
Kaja Piirla	Eesti Rõiva- ja Tekstiililiit, AS Linette
Merike Piirsalu	Eesti Rõiva- ja Tekstiililiit, AS Sangar
Helle Raidvee	Eesti Rõiva- ja Tekstiililiit, AS Ilves-Extra
Sirje Riimaa	Eesti Rõiva- ja Tekstiililiit, AS Baltika
Ülle Nõmmiste	Madli Moe- ja Õmbluse OÜ
Valentina Kosteljuk	AS Trixtal
Reet Kallo	Tallinna Kergetööstuskool
Inna Soonurm	Riiklik Eksami- ja Kvalifikatsioonikeskus

Standard on koostatud esmakordselt.

Standardi koostamisel on arvestatud Suurbritannia NVQ-de (National Vocational Qualifications – rahvuslikud kutsekvalifikatsioonid) kutseoskusnõuetega, CEDEFOP'i (European Centre for the Development of Vocational Training – Euroopa Kutsehariduse Arenduskeskus) poolt koostatud Euroopa Liidu liikmesriikide kutseoskusnõuete võrdleva analüüsiga ja Soome kutsekvalifikatsiooninõuetega (näyttötutkintojen kuvaukset).

Kutsestandard on kinnitatud 8. juunil 1999 Kergetööstuse Kutsenõukogu otsusega.

Kutsestandard on registrisse kantud ...

1 KASUTUSALA

Kutsestandardi koostamise eesmärk:

- fikseerida nõuete kogum oskustele, teadmistele ja isikuomadustele
- anda alus vastava kutseala riikliku õppekava väljatöötamiseks kompetentsuse nõuete osas
- diferentseerida tööjõu kvalifikatsiooni tasemed
- toetada töölase koolituse vastavusse viimist tööturu vajadustega.

2 NORMATIIVVIITED

Käesolevas standardis on tuginetud standardile KS 2:1998 “Standardite ülesehitus, sõnastus ja vormistamine”.

3 TERMINID JA MÄÄRATLUSED

Käesolevas kutsestandardis on kasutatud EVS-EN 45020 “Standardiseerimine. Põhiterminid ja määratlused” termineid ja määratlusi.

4 KUTSESTANDARDI TÄHIS

Fikseerub pärast kutsestandardite registri pidamise põhimääruse jõustumist.

5 KUTSENIMETUS JA KUTSEKVALIFIKATSIOONI TASE

Õmbleja I

Inglise keeles:	sewer
Soome keeles:	ompelija
Vene keeles:	швея

6 KUTSEKIRJELDUS

Õmbleja põhitööks on detailide kokkuõmblemine valmistooteks.

Õmbleja peab tundma tootmisprotsessi tervikuna, peab tundma materjale ning oskama neid säästlikult kasutada. Tema põhilisteks töövahenditeks on õmblusmasin, triikraud, pressid ja abitöövahendid. Oma töökoha korraldamine, korrashoid ja töövahendite hooldamine kuuluvad õmbleja töökohustuste hulka.

Õmbleja töö eeldab distsiplineeritust, vastutustunnet, tööjuhendite täitmist ja meeskonnatöö oskust. Töös on oluline sõrmede osavus, liigutuste kiirus, täpsus, koordineerimine ning hea silmamõõt.

Õmbleja töö on üldjuhul rutiinne, kuid samas pakub väljakutseid edaspidiseks loovaks tööks. Kasuks tuleb huvi moekunsti, materjalide ja moetrendide vastu ning vormi-, stiili- ja värvitaju.

Õmbleja töökeskkonnas võib olla müra, kuumniiskel töötlemisel tekkivat kuumust ja auru ning tolmu, mis võib tundlikel inimestel põhjustada allergiat.

Kutse eeldab head füüsilist vormi ja nägemist, vaimset ja füüsilist sobivust ning vastupidavust intensiivseks töötamiseks vastavalt vajadusele ka sundasendis. Töö nõuab võimet kohaneda kiirete tööperioodidega ning vahelduvate tööoperatsioonidega.

Nõutav haridustase on põhiharidus.

7 KUTSEOSKUSED

7.1 Üldoskused ja -teadmised

- 7.1.1 Teada majandusalaseid põhimõisteid.
- 7.1.2 Teada kergetööstuse, sh õmblustööstuse ajalugu, tootmise tüüpe ja süsteemi, organisatsioonilist struktuuri ning arengusuundi.
- 7.1.3 Teada kutseala tegevust reguleerivat seadusandlust.
- 7.1.4 Teada töösuhteid reguleerivat seadusandlust.
- 7.1.5 Teada klienditeeninduse põhialuseid.
- 7.1.6 Teada kutse-eeetika põhitõdesid.
- 7.1.7 Tööohutuse, töötervishoiu ja ergonoomika alased teadmised ja oskused:
 - a) teada töökeskkonna ning masinate ja seadmete ohutusnõudeid;
 - b) tunda ja osata kasutada kaitse- ja päästevahendeid;
 - c) osata tegutseda tööõnnetuste korral, osata anda esmaabi.

7.2 Põhioskused ja -teadmised

- 7.2.1 Tunda materjalide liike ja omadusi.
- 7.2.2 Osata materjale kasutada ja töödelda.
- 7.2.3 Teada ning osata kasutada töövahendeid, tööstuslikke seadmeid ja masinaid (Lisa A):
 - a) ehitus ja tööpõhimõtted;
 - b) niidistamine ja reguleerimine;
 - c) hooldamine.
- 7.2.4 Õmblustehnoloogia alased teadmised ja oskused:
 - a) teada õmbluste ja pistete liike;
 - b) teada toote töötlemise tehnoloogilist järjestust;
 - c) osata teostada vahe- ja lõpp kuumniisket töötlemist;
 - d) teada ja osata kasutada kutsealast terminoloogiat;
 - e) osata lugeda tehnoloogilist dokumentatsiooni ja tunda leppemärke;
 - f) teada töö normeerimise aluseid;
 - g) osata toote detailid kokku õmmelda valmistooteks ratsionaalsete töövõtetega;
 - h) osata korraldada oma tööd säästlikult vastavalt ratsionaalsetele töövõtetele;
 - i) osata ette valmistada ja korras hoida oma töökohta, seadmeid ja abivahendeid.
- 7.2.5 Teada tootmistehnoloogia, sh juurdelõikuse põhialuseid.
- 7.2.6 Teada konstrueerimise põhialuseid.
- 7.2.7 Teada toodangu liike.
- 7.2.8 Kvaliteedialased teadmised ja oskused:
 - a) teada kvaliteedikontrolli meetodeid kogu tootmisprotsessi ulatuses;
 - b) teada vigade tüüpe, osata neid ära tunda ja kõrvaldada;

- c) osata mõista vigade mõju järgmisele tööloigule;
- d) osata edastada informatsiooni vigade kohta ning mõista selle tähtsust.

7.3 Lisaoskused (vabalt valitavad)

7.3.1 Arvuti kasutamise oskus: AO2, AO3 (Lisa B).

7.4 Isikuomadused

7.4.1 Füüsilised omadused:

- a) kiirus ja liigutuste hea koordineatsioon (käed, jalad, silmad);
- b) füüsilise koormuse taluvus;
- c) sõrmede osavus.

7.4.2 Vaimsed omadused:

- a) kontsentreerumisvõime;
- b) loogiline mõtlemine;
- c) ruumiline kujutlusvõime.

7.4.3 Isiksuseomadused:

- a) kohanemisvõime (pinge- ja stressitaluvus);
- b) koostöövalmidus;
- c) vastutusvõime (usaldatavus, korrektsus, täpsus, kohusetunne, enesedistsipliin);
- d) hoolikus ja täpsus;
- e) õpivalmidus;
- f) iseseisvus;
- g) kannatlikkus, püsivus.

8 KEHTIVUSE AEG

Kutsestandard kehtib 4 aastat. Vastavalt vajadusele võib standardit muuta enne standardi kehtivusaja lõppu.

9 KINNITAJA

Kutsestandardi kinnitas Kergetööstuse Kutsenõukogu koosseisus:

Ardo Kamratov	Eesti Rõiva- ja Tekstiililiit, AS Klementi
Kadri Rattasepp	AS Kreenholmi Valdus
Heiki Madisson	OÜ Väk
Maie Vader	Eesti Rõiva- ja Tekstiililiit
Sirje Riimaa	AS Baltika
Tiina Verner	Baltex 2000
Lehti Dressel	Eesti Kergetööstustöötajate Ametiühingute Liit
Malle Kindel	Sotsiaalministeerium
Reet Neudorf	Haridusministeerium
Oleg Epner	Majandusministeerium
Tiia Tali	Eesti Kaubandus-Tööstuskoda

TÖÖVAHENDID, TÖÖSTUSLIKUD SEADMED JA MASINAD

1 Osata kasutada:

- 1.1 Süstikpistemasinaid
- 1.2 Ahelpistemasinaid, sh:
 - a) salapistemasin
 - b) äärestusmasin
 - c) ühendus-äärestusmasin
 - d) kattepistemasin
- 1.3 Nööpaugumasinaid
- 1.4 Nööbikinnitusmasinaid
- 1.5 Riilimasinaid
- 1.6 Kuum-niiske töötlemise seadmeid, sh:
 - a) triikraud
 - b) pressid
 - c) mannekeenid
- 1.7 Abitöövahendeid, sh:
 - a) käärid
 - b) eripresstallad
 - c) palistajad
 - d) kantimisseadmed
 - e) piirdejoonlauad
 - f) šabloonid

2 Teada:

- 2.1 Õmbluste automaate
- 2.2 Taskuautomaate
- 2.3 Ladestusseadmeid
- 2.4 Lõikusseadmeid
- 2.5 Dubleerimisseadmeid
- 2.6 Tikkimisseadmeid
- 2.7 Teipimisseadmeid
- 2.8 Erinevate õmblustarvikute (trukid, needid, nõöbid, õösid, haagid jms) kinnitamise seadmeid

ARVUTI KASUTAMISE OSKUS ELEMENTAARSEL TASEMEL

Arvutikasutaja oskustunnistus-AO (ECDL- European Computer Driving Licence) on Euroopas välja töötatud infoühiskonna tundmise ja arvutikasutuse kvalifikatsioonistandard, mis katab laiatarbe rakendustarkvara praktiliste baasoskuste taseme. (AO tunnistuse omamine ei ole kutsekvalifikatsiooni taotlemisel kohustuslik.)
7 moodulit:

AO1 – Infotehnoloogia ja ühiskond

AO2 – Arvuti kasutamine ja failisüsteemid

AO3 – Tekstitöötlus

AO4 – Tabelarvutus

AO5 – Andmebaasid

AO6 – Joonistus- ja esitlustarkvara

AO7 – Andmevõrgud ja Internet

AO1 INFOTEHNOLOOGIA JA ÜHISKOND

1. Infotehnoloogia kasutamine
2. Eesti ja infotehnoloogia

AO2 ARVUTI KASUTAMINE JA FAILIHALDUSSÜSTEEMID

1. Põhimõisted ja terminid
2. Arvuti kasutamine
3. Failid ja kaustad

AO3 TEKSTITÖÖTLUS

1. Tekstitoimetid, nende formaadid ning üldised tekstiformaadid (*.txt, *.rft)
2. Töö olemasoleva dokumendiga
3. Uue dokumendi loomine
4. Teksti ümberpaigutamine ja korrigeerimine dokumendis
5. Teksti välimuse muutmine
6. Lehekülje kujundus
7. Töö tabelitega
8. Seosed teiste dokumentide ja programmidega
9. Teksti keele määramine ja õigekeele kontroll
10. Dokumendi trükkimine

AO4 TABELTÖÖTLUS

1. Töö olemasoleva tabeliga
2. Uue tabeli loomine
3. Tabeli kujundamine
4. Andmete sorteerimine (ühe ja mitme tunnuse järgi)
5. Arvutused tabelis
6. Diagrammi loomine
7. Diagrammi parameetrite muutmine
8. Dokumendi päise ja jaluse loomine
9. Tabeli trükkimine

AO5 ANDMEBAASID

1. Olemasoleva andmebaasi kasutamine
2. Uue andmebaasi loomine
3. Päringu koostamine
4. Aruannete koostamine (programmitarga e. nõustaja (Wizard) abil)
5. Andmetabel tekstitoimetis ja tema kasutamise võimalused
6. Andmete (tabeli, päringu tulemuse, aruande) eksportimine tekstifailiks (.txt, .rtf, .doc jm)

AO6 ARVUTIGRAAFIKA

1. Esitluse loomine
2. Kujundamine ja joonistamine

AO7 INTERNETI KASUTAMINE

1. Elektronkiri
2. WWW
3. Uudisgrupid
4. Listid
5. FTP